

2014 m. kovo 13 d., ketvirtadienis

P7_TA(2014)0254

Konsultacijų dėl Kotonu susitarimo taikymo sustabdymo Ugandai ir Nigerijai atsižvelgiant į pastaruosiu metu priimtus teisės aktus, kuriais nustatoma didesnė baudžiamoji atsakomybė už homoseksualumą, pradžia**2014 m. kovo 13 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl konsultacijų siekiant laikinai sustabdyti Ugandos ir Nigerijos dalyvavimą Kotonu susitarime atsižvelgiant į naujai priimtus teisės aktus, pagal kuriuos homoseksualumas laikomas nusikaltimu, pradėjimo (2014/2634(RSP))**

(2017/C 378/30)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į tarptautinius žmogaus teisių įsipareigojimus ir priemones, įskaitant įtrauktus į Jungtinių Tautų konvencijas dėl žmogaus teisių ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, pagal kurias užtikrinamos žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės ir draudžiama diskriminacija,
- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją, Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims ir Afrikos žmogaus ir tautų teisių chartiją,
- atsižvelgdamas į 2011 m. birželio 17 d. JT žmogaus teisių tarybos rezoliuciją 17/19 dėl žmogaus teisių, seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės,
- atsižvelgdamas į Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno valstybių grupės ir Europos Sąjungos bei jos valstybių narių antrą persvarstytą partnerystės susitarimą (Kotonu susitarimas) ir į jame, ypač jo 8 straipsnio 4 dalyje, 9 straipsnyje, 31 a straipsnio e punkte ir 96 straipsnyje, numatytas nuostatas dėl žmogaus teisių ir visuomenės sveikatos ir įsipareigojimus,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnį, 3 straipsnio 5 dalį, 21, 24, 29 ir 31 straipsnius ir į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 10 ir 215 straipsnius, kuriais ES ir jos valstybės narės įpareigojamos palaikant santykius su kitomis pasaulio šalimis saugoti ir skatinti visuotines žmogaus teises ir apsaugoti pavienius asmenis bei šturkščių žmogaus teisių pažeidimų atveju priimti ribojamąsias priemones,
- atsižvelgdamas į 2013 m. birželio 24 d. Tarybos patvirtintas Lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių ir interseksualių (LGBTI) asmenų naudojimosi visomis žmogaus teisėmis skatinimo ir gynimo gaires,
- atsižvelgdamas į 2014 m. sausio 15 d. Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotojos Catherine Ashton pareiškimą, kuriame išreiškiamas jos susirūpinimas dėl tos pačios lyties asmenų santuokos (uždraudimo) įstatymo pasirašymo, kad jis išsigaliotų Nigerijoje,
- atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 20 d. Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotojos pareiškimą dėl prieš homoseksualumą nukreipto įstatymo priėmimo Ugandoje,
- atsižvelgdamas į 2014 m. vasario 16 d. prezidento B. Obamos pareiškimą dėl prieš homoseksualumą nukreipto įstatymo priėmimo Ugandoje ir jo raginimą prezidentui Y. Museveni nepasirašyti įstatymo, taip užkertant kelią jo įsigaliojimui,
- atsižvelgdamas į 2014 m. vasario 18 d. Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotojos pareiškimą dėl prieš homoseksualumą nukreiptų įstatymų Ugandoje,
- atsižvelgdamas į 2014 m. vasario 25 d. Ban Ki-moono pareiškimą, kuriuo Ugandos valdžios institucijos primygtinai raginamos persvarstyti arba panaikinti šalies prieš homoseksualumą nukreiptą įstatymą,

2014 m. kovo 13 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2014 m. kovo 4 d. vyriausiosios įgaliotinės pareiškimą Europos Sąjungos vardu dėl Ugandos prieš homoseksualumą nukreipto įstatymo,
 - atsižvelgdamas į savo 2012 m. liepos 5 d. rezoliuciją dėl prievartos prieš moteris lesbietes ir lesbiečių, gėjų, biseksualių, transeksualių ir interseksualių (LGBTI) asmenų teisių Afrikoje⁽¹⁾, savo 2013 m. birželio 13 d. poziciją dėl Tarybos sprendimo dėl Susitarimo, kuriuo antrą kartą iš dalies keičiamas 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašytas ir 2005 m. birželio 25 d. Liuksemburge pirmą kartą iš dalies pakeistas Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių partnerystės susitarimas, sudarymo projekto⁽²⁾, ir savo 2013 m. gruodžio 11 d. rezoliuciją dėl metinės ataskaitos dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje 2012 m. ir Europos Sąjungos politikos šioje srityje⁽³⁾,
 - atsižvelgdamas į savo 2009 m. gruodžio 17 d. rezoliuciją „Uganda. Prieš homoseksualius asmenis nukreipto teisės akto projektas“⁽⁴⁾, į 2010 m. gruodžio 16 d. rezoliuciją „Uganda. Vadinamasis D. Bahati teisės aktas ir lesbiečių, gėjų, biseksualių ir transeksualių asmenų diskriminacija“⁽⁵⁾ ir į 2011 m. vasario 17 d. rezoliuciją „Uganda. Davido Kato nužudymas“⁽⁶⁾,
 - atsižvelgdamas į savo 2012 m. kovo 15 d.⁽⁷⁾ ir 2013 m. liepos 4 d.⁽⁸⁾ rezoliucijas dėl padėties Nigerijoje,
 - atsižvelgdamas į savo 2014 m. sausio 16 d. rezoliuciją dėl pastarojo meto priemonių, kuriomis siekiama buvimą lesbiete, gėjumi, biseksualiū, translyčiu ir interseksualiū (LGBTI) asmeniu laikyti nusikaltimu⁽⁹⁾,
 - atsižvelgdamas į savo 2011 m. rugsėjo 28 d. rezoliuciją dėl žmogaus teisių, seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės Jungtinėse Tautose⁽¹⁰⁾,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 122 straipsnio 5 dalį ir 110 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi visi žmonės gimsta laisvi ir lygūs savo orumu ir teisėmis; kadangi visos valstybės turi pareigą užkirsti kelią smurtui, neapykantos kurstymui ir stigmatizavimui dėl asmens savybių, įskaitant seksualinę orientaciją, lytinę tapatybę ir lyties raišką;
- B. kadangi Europos Sąjungos bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP) siekiama kurti ir stiprinti demokratiją ir teisinę valstybę ir gerbti žmogaus teises ir pagrindines laisves;
- C. kadangi 76 šalys homoseksualumą ir toliau laiko nusikaltimu, o penkios šalys už tokius nusikaltimus skiria mirties bausmę;
- D. kadangi už abipusiu sutarimu vykdomus tos pačios lyties asmenų veiksmus jau buvo baudžiama 14 metų laisvės atėmimu Ugandoje pagal Ugandos baudžiamojo kodekso 145 skyrių ir 7 metų laisvės atėmimu Nigerijoje pagal Nigerijos baudžiamojo kodekso 214 skyrių (arba mirties bausme 12 valstijų pagal šariato teisę);
- E. kadangi 2013 m. gruodžio 20 d. Ugandos parlamentas priėmė prieš homoseksualumą nukreiptą įstatymą, kuriuo už paramą LGBTI asmenų teisėms baudžiama iki 7 metų laisvės atėmimu, asmenys, kurie savo namus, patalpą ar patalpas arba bet kokio pobūdžio erdvę leidžia naudoti homoseksualumo reikmėms, baudžiami 7 metų laisvės atėmimu, o pakartotinai nusižengę asmenys arba ŽIV užsikrėtę nusikaltę asmenys – kaliniu iki gyvos galvos; kadangi 2014 m. vasario 24 d. Ugandos Respublikos prezidentas Yoweri Museveni Kaguta pasirašė įstatymą, kad jis įsigaliotų;

⁽¹⁾ OL C 349 E, 2013 11 29, p. 88.

⁽²⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0273.

⁽³⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0575.

⁽⁴⁾ OL C 286 E, 2010 10 22, p. 25.

⁽⁵⁾ OJ C 169 E, 2012 6 15, p. 134.

⁽⁶⁾ OL C 188 E, 2012 6 28, p. 62.

⁽⁷⁾ OL C 251 E, 2013 8 31, p. 97.

⁽⁸⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0335.

⁽⁹⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2014)0046.

⁽¹⁰⁾ OL C 56 E, 2013 2 26, p. 100.

2014 m. kovo 13 d., ketvirtadienis

- F. kadangi Ugandos valdžios institucijos priėmė prieš pornografiją nukreiptą aktą ir viešosios tvarkos palaikymo aktą, kuriais toliau pažeidžiamos žmogaus teisės ir puolamos nevyriausybinės organizacijos, ginančios žmogaus teises; kadangi tai reiškia politinės erdvės, kuria gali naudotis pilietinė visuomenė, apribojimą ir naikinimą;
- G. kadangi 2013 m. gruodžio 17 d. Nigerijos Senatas priėmė tos pačios lyties asmenų santuokos (uždraudimo) įstatymą, pagal kurį asmuo, palaikantis santykius su tos pačios lyties asmeniu, baudžiamas iki 14 metų laisvės atėmimo bausme, o asmenys, pastebėję, kad tos pačios lyties asmenys palaiko santykius, ar asmenys, kurie vadovauja LGBTI advokatų asociacijoms, organizacijoms ar bendrijoms arba jose dalyvauja,– iki 10 metų laisvės atėmimo bausme; kadangi 2014 m. sausio mėn. prezidentas Goodluck Jonathan pasirašė įstatymą, kad jis įsigaliotų;
- H. kadangi daugelis žiniasklaidos priemonių, visuomenės narių ir politinių bei religinių vadovų šiose šalyse vis dažniau siekia įbauginti LGBTI asmenis, apriboti jų teises ir NVO ir žmogaus teisių grupių teises, taip pat įteisinti smurtą prieš juos; kadangi netrukus po to, kai prezidentas Y. Museveni pasirašė įstatymą, Ugandos dienraštis paskelbė 200 Ugandos gėjų ir lesbiečių pavardes ir nuotraukas ir tai gali turėti labai neigiamų pasekmių jų saugumui; kadangi žiniasklaida pranešė apie didėjančią LGBTI asmenų suėmimų skaičių ir dažnėjančią smurtą prieš juos Nigerijoje;
- I. kadangi daugelis valstybių ir vyriausybių vadovų, Jungtinių Tautų vadovų, vyriausybių ir parlamentų atstovų, ES (įskaitant Tarybą, Parlamentą, Komisiją ir Komisijos pirmininko pavaduotoją ir vyriausiąją įgaliotinę) ir daugelis pasaulio veikėjų griežtai pasmerkė įstatymus, kuriais buvimas LGBTI asmeniu laikomas nusikaltimu;
- J. kadangi ES bendradarbiavimu turėtų būti remiamos AKR valstybių pastangos kurti pagalbines teises bei politines sistemas ir panaikinti baudžiamuosius įstatymus, politikos kryptis, praktiką, neigiamas nuostatas ir diskriminaciją, kurie pažeidžia žmogaus teises, didina pažeidžiamumą ŽIV/AIDS atžvilgiu ir kliūdo naudotis veiksmingomis ŽIV/AIDS prevencijos, gydymo, priežiūros ir paramos priemonėmis, įskaitant vaistus, prekes ir paslaugas, skirtus žmonėms, užsikrėtusiems ŽIV/AIDS, ir didžiausios rizikos gyventojų grupėms;
- K. kadangi JT AIDS fondas ir Pasaulinis kovos su AIDS, tuberkulioze ir maliarija fondas baiminasi, kad LGBTI asmenys ir 3,4 mln. ŽIV užsikrėtusių Nigerijos ir Ugandos piliečių negalės pasinaudoti gyvybiškai svarbiomis sveikatos priežiūros paslaugomis ir prašo, kad įstatymų atitikimas konstitucijai būtų skubiai persvarstytas atsižvelgiant į svarbias pasekmes visuomenės sveikatai ir žmogaus teisėms;
- L. kadangi, jei abipusiu sutarimu vykdomi tos pačios lyties asmenų veiksmai ir toliau bus laikomi nusikaltimu, bus dar sunkiau pasiekti tiek Tūkstantmečio vystymosi tikslus, ypač lyčių lygybės ir kovos su ligomis srityse, tiek bet kokios pažangos įgyvendinat vystymosi programą po 2015 m.;
- M. kadangi daugelis valstybių narių, įskaitant Nyderlandus, Daniją ir Švediją, ir kitos šalys, pvz., Jungtinės Amerikos Valstijos ir Norvegija, nusprendė nebeteikti pagalbos Ugandos vyriausybei arba pagalbą teikti ne vyriausybei, o pilietinei visuomenei;
- N. kadangi pagal Kotonu susitarimo 96 straipsnio 1a dalį gali būti pradėta konsultavimosi procedūra siekiant sustabdyti pasirašiusių šalių, kurios pažeidžia savo įsipareigojimus dėl žmogaus teisių pagal 8 straipsnio 4 dalį ir 9 straipsnį, dalyvavimą susitarime;
1. apgailestauja dėl naujų įstatymų, kurie kelia didelę grėsmę visuotinei teisei į gyvybę, žodžio laisvei, susirinkimų ir asociacijų laisvei ir teisei nebūti kankinamam ar nepatirti žiauraus, nežmoniško ar žeminamo elgesio, priėmimo; pakartoja, kad seksualinė orientacija ir lytinė tapatybė – tai klausimai, patenkantys į asmenų teises į privatumą, kurią užtikrina tarptautinė teisė ir nacionalinės konstitucijos, taikymo sritį; pabrėžia, kad LGBTI lygybė yra nepaneigiama pagrindinių žmogaus teisių dalis;
 2. primena Afrikos komisijos ir JT Žmogaus teisių komiteto pareiškimus, kuriuose pažymima, kad valstybė, vadovaudamasi nacionalinės teisės nuostatomis, negali neigti savo tarptautinių įsipareigojimų žmogaus teisių srityje;

2014 m. kovo 13 d., ketvirtadienis

3. ragina Ugandos prezidentą panaikinti prieš homoseksualumą nukreiptą teisės aktą ir Ugandos baudžiamojo kodekso 145 skyrių; ragina Nigerijos prezidentą panaikinti tos pačios lyties asmenų santuokos (uždraudimo) įstatymą ir Nigerijos baudžiamojo kodekso 214 ir 217 skyrius, nes jais pažeidžiami tarptautiniai įpareigojimai žmogaus teisių srityje;
 4. pažymi, kad pasirašiusios šiuos įstatymus Ugandos ir Nigerijos vyriausybės nesilaikė Kotonu susitarimo 9 straipsnio 2 dalyje nurodyto įpareigojimo gerbti žmogaus teises, demokratinius principus ir teisinę valstybę;
 5. pakartoja, kad šie įstatymai patenka į Kotonu susitarimo 96 straipsnio 1a dalies b punkto taikymo sritį, nes tai ypatingos skubos atvejai, t. y. išskirtiniai ypatingai rimto ir pasipiktinimą keliančio žmogaus teisių ir orumo pažeidimo atvejai, kaip nurodyta 9 straipsnio 2 dalyje, todėl reikalingas skubus atsakas;
 6. todėl ragina Komisiją pradėti sustiprintą ir skubų politinį dialogą vietos ir ministrų lygmeniu pagal 8 straipsnį reikalaujant ne vėliau nei ES ir Afrikos aukščiausiojo lygio susitikime pradėti diskusijas;
 7. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares persvarstyti savo vystomojo bendradarbiavimo pagalbos strategiją Ugandos ir Nigerijos atžvilgiu ir pirmenybę teikti pagalbos nukreipimui pilietinei visuomenei ir kitoms organizacijoms, o ne jos nutraukimui, net ir atskiruose sektoriuose;
 8. siūlo Afrikos Sąjungai imtis vadovaujamo vaidmens ir sukurti tarptautinį komitetą, kuris išnagrinėtų šiuos įstatymus ir klausimus;
 9. ragina Afrikos Sąjungos ir Europos Sąjungos vadovus apsvarstyti šiuos įstatymus per diskusijas 4-ajame Afrikos ir ES aukščiausiojo lygio susitikime, kuris vyks 2014 m. balandžio 2–3 d.;
 10. ragina valstybes nares arba vyriausiąją įgaliotinę su Komisijos parama apsvarstyti tikslingų sankcijų, pvz., draudimo keliauti ir išduoti vizas, taikymą pagrindiniams už šių dviejų įstatymų parengimą ir priėmimą atsakingiems asmenims;
 11. primena 2013 m. lapkričio 7 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą byloje *X, Y, Z prieš Minister voor Immigratie en Asiel* (bylos C-199-201/12), kuriame pabrėžiama, kad tam tikros seksualinės orientacijos asmenys, kuriems specialiai skirti teisės aktai, kuriais jų elgesys ar tapatybė laikomi nusikaltimu, gali būti laikomi sudarančiais tam tikrą socialinę grupę prieglobsčio suteikimo tikslais;
 12. apgailestauja dėl apskritai vis blogėjančios socialinės, ekonominės ir politinės Afrikos tautų padėties, nes joms gresia vis labiau plintantis religinis fundamentalizmas ir tai turi baises pasekmes asmenų orumui, vystymuisi ir laisvei;
 13. ragina Komisiją ir Tarybą į Kotonu susitarimą pakeisiantį būsimą susitarimą įtraukti aiškią nuorodą dėl nediskriminavimo dėl seksualinės orientacijos, kaip to daugybę kartų reikalavo Parlamentas;
 14. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijai, Tarybai, Europos išorės veiksnių tarnybai, valstybėms narėms, Ugandos, Nigerijos, Kongo Demokratinės Respublikos ir Indijos nacionalinėms vyriausybėms ir parlamentams bei Ugandos ir Nigerijos prezidentams.
-